

**Міністерство у справах ветеранів України
Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету
протокол № 10 від 29.04.2025 р.
уведено в дію наказом в.о. ректора
№ 13 / від 29.04.2025 р.

В.о. ректора

Володимир КРАВЕЦЬ

**СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ПСИХОЛОГІЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ»**

РОЗРОБНИК:

Марія ШПАК – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Рецензенти:

Ігор ГАЛЯН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та практичної психології ·Національного університету «Львівська політехніка»;

Марина ОРАП – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. Опис сертифікатної освітньої програми «Психологія емоційного інтелекту»

1.1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка факультет педагогіки і психології кафедра педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С4 Психологія
Офіційна назва освітньої програми	Психологія емоційного інтелекту
Форма навчання	Очна, дистанційна, змішана
Мова викладання	Українська мова
Тип документа про освіту та обсяг освітньої програми	Сертифікат, 1 кредит ЄКТС Термін навчання – 1 місяць
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою	Диплом про освіту: наявність ступеня бакалавра або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вищої освіти
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
1.2. Мета сертифікатної освітньої програми	
Теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти до розвитку емоційного інтелекту особистості. Оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями про сучасні теоретичні моделі, психологічні закономірності і механізми, структуру, функції, соціально-психологічні чинники та методи розвитку емоційного інтелекту особистості, застосування набутих емоційних компетентностей у професійній діяльності та в процесі соціальної взаємодії з іншими людьми.	
1.3. Компетентності, що удосконалюються/набуваються	
Загальні компетентності	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
1.4. Програмні результати навчання	
Результати навчання	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
1.5. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічний працівник, що забезпечує сертифікатну освітню програму (Шпак М.М.), має науковий ступінь і вчене звання, та відповідає кадровим вимогам ліцензійних умов провадження освітньої діяльності; є учасником міжнародних, в тому числі зарубіжних, та всеукраїнських науково-практичних конференцій, публікується у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав. Має наукові публікації у виданнях, що індексуються у наукометричній базі даних Scopus та Web of Science. З метою підвищення фахового рівня один раз на п'ять років проходить стажування, у тому числі міжнародні стажування (Вища лінгвістична школа в Ченстохова, Польща, Шпак М.М., 2019; Університет прикладних наук Анхальт, Німеччина, Шпак М.М., 2023). Має діючі авторські профілі в ORCID, ResearcherID, Google Scholar.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення (навчальними аудиторіями, комп'ютерними класами, мультимедійним обладнанням, а також книжковими фондами, періодичними, навчальними та науковими виданнями, які знаходяться в бібліотеці ТНПУ тощо) дозволяє здійснювати якісну підготовку фахівців за сертифікатною освітньою програмою «Психологія емоційного інтелекту».

1.6. Особливості програми	
Цільова аудиторія	ветерани війни; особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; члени сімей таких осіб; члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни; члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України
Найменування замовника	Центр ветеранського розвитку Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Академічні, професійні можливості за результатами опанування програми	Навчання за програмою може бути зараховано як професійна підготовка/підвищення кваліфікації

**2.Перелік компонент сертифікатної освітньої програми
(навчально-тематичний план)**

Компоненти сертифікатної освітньої програми	Загальна кількість годин	Аудиторні години	Самостійна робота
1. БАЗОВІ КОМПОНЕНТИ			
Змістовий модуль 1. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН			
Тема 1. Історія становлення і вивчення феномена емоційного інтелекту	6	2	4
Тема 2. Теоретичні концепції і моделі емоційного інтелекту	5	2	3
Тема 3. Структурно-функціональні особливості емоційного інтелекту особистості	5	2	3
Загальний обсяг базових компонент		16 год.	
2. ПРОФЕСІЙНІ КОМПОНЕНТИ			
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСОБИСТОСТІ			
Тема 4. Розвиток емоційного інтелекту в онтогенезі	6	2	4
Тема 5. Емоційний інтелект як чинник успішного особистісного зростання та професійної діяльності	6	2	4
Загальний обсяг професійних компонент		12 год.	
Підсумковий контроль		2 год.	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		30 год.	

3. Зміст компонент сертифікатної освітньої програми

Тема 1. Історія становлення і вивчення феномена емоційного інтелекту.

Витоки уявлень про емоційний інтелект з філософсько-релігійних джерел. Емпіричні дослідження емоцій та інтелекту у психології (з кінця XIX ст. до 30-х рр. XX ст.). Передумови становлення поняття про емоційний інтелект у вітчизняній психології в контексті вивчення науковцями взаємозв'язку когнітивних та емоційних процесів (з 30-40 рр. XX ст. до 70-80 рр. XX ст.). Зародження поняття про емоційний інтелект у зарубіжній психології (поч. 80-х рр. XX ст. – до кінця 80-х рр. XX ст.). Науково-психологічне обґрунтування феномена емоційного інтелекту особистості в сучасних зарубіжних дослідженнях (Д. Гоулман, Дж. Мейер, Д. Карузо, П. Селовей) (поч. 90-х рр. XX ст. – сер. 90-х рр. XX ст.). Концептуалізація феномена емоційного інтелекту в сучасних вітчизняних дослідженнях (О.І. Власова, Н.В. Коврига, Е.Л. Носенко та ін.) (кінець 90-х рр. XX ст. – поч. XXI ст.).

Тема 2. Теоретичні концепції і моделі емоційного інтелекту.

Теоретичні моделі емоційного інтелекту: а) модель здібностей (Дж. Мейер, Д. Карузо, П. Селовей); б) модель емоційного інтелекту змішаного типу (Р. Бар-Он; Д. Гоулман); в) диспозиційна модель емоційного інтелекту (К. Петрідес, Е. Фернхем). Теоретико-методологічне обґрунтування емоційного інтелекту в сучасних дослідженнях українських учених (Є.В. Карпенко, Е.Л. Носенко, О.Я. Чебикін, М.М. Шпак та ін.). Змістове наповнення та визначення поняття емоційного інтелекту з позицій різних методологічних підходів (когнітивний підхід; особистісно орієнтований підхід; соціально-психологічний підхід; діяльнісний підхід).

Тема 3. Структурно-функціональні особливості емоційного інтелекту особистості.

Види емоційного інтелекту (внутрішньоособистісний та міжособистісний). Структурні компоненти емоційного інтелекту: когнітивний, емоційний, конативний, соціально-комунікативний. Здібності у структурі емоційного інтелекту. Психологічні механізми розвитку емоційного інтелекту. Функції емоційного інтелекту (регулююча, оцінна, стресозахисна, адаптивна та ін.). Психодіагностичне дослідження рівня розвитку емоційного інтелекту особистості та його структурних компонентів.

Тема 4. Розвиток емоційного інтелекту в онтогенезі.

Психологічна модель розвитку емоційного інтелекту в онтогенезі: форми, показники та рівні розвитку. Поняття про емоційну компетентність, емоційну креативність, емоційно-інтелектуальну зрілість особистості.

Соціально-психологічні чинники розвитку емоційного інтелекту особистості (сімейне, освітнє та професійне середовище).

Тема 5. Емоційний інтелект як чинник успішного особистісного зростання та професійної діяльності.

Емоційний інтелект і лідерські здібності особистості. Емоційний інтелект як чинник успішної міжособистісної взаємодії і спілкування з іншими людьми. Емоційний інтелект як особистісний ресурс збереження психічного здоров'я особистості. Методи розвитку здатності розуміти та управляти емоціями.

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Підсумкова робота виконується дистанційно з використанням дистанційних технологій навчання (Zoom та LMS Moodle). Підсумкова робота містить 25 тестових питань та 1 комплексне завдання практично-творчого характеру, які спрямовані на виявлення рівня сформованості передбачених програмою необхідних компетентностей та компетенцій. Кожна правильна відповідь на тестове питання оцінюється в 2 бали. Правильне виконання завдання практично-творчого характеру оцінюється у 50 балів. Максимальна кількість балів за підсумкову роботу - 100 балів. На виконання підсумкової роботи відводиться 2 академічні години або 80 хвилин. За результатами підсумкового контролю (у випадку отримання 60 і більше балів) слухач отримує сертифікат, відомості про який оприлюднюються в реєстрі виданих сертифікатів на сайті ТНПУ.
--	---

5. Використані та рекомендовані джерела

1. Бреус Ю. Роль емоційного інтелекту в професійній діяльності керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.
2. Власова О. І. Психологія соціальних здібностей : структура, динаміка, чинники розвитку. Київ : ВПЦ „Київський університет”, 2005. 308 с.
3. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. В. Глінки. 3-тє вид. Київ : Наш Формат, 2021. 288 с.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Харків : Віват, 2018. 512 с.
5. Дерев'янка С. П. Феноменологія емоційного інтелекту : навч.-метод. посіб. Чернігів : Видавець «Лозовий В.М.», 2016. 312 с.
6. Журавльова Л. П. Психологія емпатії : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. 328 с.

7. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.03.2025 р.)
8. Зарицька В. В. Теоретико-методологічні основи розвитку емоційного інтелекту у контексті професійної підготовки : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2010. 303 с.
9. Карпенко Є. В. Емоційний інтелект у дискурсі життєздійснення особистості : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2020. 436 с.
10. Кириленко Т. С. Психологія : емоційна сфера особистості. Київ : Либідь, 2007. 256 с.
11. Матійків І. М. Тренінг емоційної компетентності : навч.-метод. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2012. 112 с.
12. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект : концептуалізація феномену, основні функції. Київ : Вища школа, 2003. 126 с.
13. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект як соціально значуща інтегральна властивість особистості. *Психологія і суспільство*. 2004. № 4. С. 95–109.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2025 р. № 126 «Деякі питання забезпечення професійної адаптації осіб, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей таких осіб, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/126-2025-п#Text> (дата звернення: 05.03.2025 р.)
15. Шпак М. Емоційний інтелект в контексті сучасних психологічних досліджень. *Психологія особистості*. 2011. № 1 (2). С. 282–288.
16. Шпак М. Емоційний інтелект як ресурс збереження і зміцнення психічного здоров'я особистості в умовах війни. *Аксіопсихологічні вектори розвитку сучасної освіти* : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 19 – 20 жовтня 2023 р.) / за ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 203–207.
17. Шпак М. М. Особливості психоемоційного стану підлітків в умовах сьогодення. *Наукові перспективи*. 2024. № 4 (46). С. 1498–1511.
18. Шпак М. М. Психологічні механізми розвитку емоційного інтелекту. *Наука і освіта*. 2014. № 5. С. 104–109.
19. Шпак М. М. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в студентському віці. *Pedagogical and psychological science and education: transformation and development vectors* : collective monograph. Vol. 2. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. Р. 342–359.
20. Шпак М. М. Психологія розвитку емоційного інтелекту молодших школярів : монографія. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2016. 372 с.

- 21.Шпак М. М. Стресостійкість особистості в дискурсі сучасних психологічних досліджень. *Габітус*. 2022. Вип. 39. С. 199–203.
- 22.Шпак М. М. Структурно-феноменологічні характеристики емоційного інтелекту. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія : Психологічні науки*. Чернігів : ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2012. Вип. 103. Т. 2. С. 189–192.
- 23.Шпак М. Психологічна концепція розвитку емоційного інтелекту особистості в онтогенезі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки* : зб. наук. праць / за наук. ред. І. С. Булах. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 10 (55). С. 125–134.
- 24.Caruso D. R., Mayer J. D., Salovey P. Relation of an ability measure of emotional intelligence to personality. *Journal of Personality Assessment*. 2002. Vol. 79. P. 306–320.
- 25.Dobrovolska N., Moroz L., Shpak M., Tsekhmister Y., Vovchenko O. Motivational mechanisms of emotional intelligence development in practicing psychologists. *AD ALTA Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11, Issue 2, Special Issue XXI. P. 54–59.
- 26.Saarni C. Development of emotional competence. New York : Guilford Press, 1999.
- 27.Salovey P., Mayer J. D. Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*. 1990. № 9. P. 185–211.

Керівник сертифікатної освітньої програми

Марія ШПАК

Програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки
і методики початкової та дошкільної освіти
Протокол № 9 від 20.03.2025 р.

Завідувач кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти

Марія ШПАК

Програма затверджена вченою радою
факультету педагогіки і психології
Протокол № 7 від 24.03.2025 р.

Голова ради факультету

Зоряна АДАМСЬКА

Керівник навчально-наукового
центру якості освіти

Ольга ПЕЖИНСЬКА

Сертифікатна освітня програма рекомендована до впровадження вченою
радою Тернопільського національного педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка
Протокол № 10 від 29.04.2025 р.

Учений секретар університету

Галина ДРАПАК